Üçüncü El Sigara Duman? Hakk?ndaki ?nan??lar (BATHS-T) Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üçüncü El Sigara Duman? Hakk?ndaki ?nan??lar (BATHS-T) Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32039

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üçüncü El Sigara Duman? Hakk?ndaki ?nan??lar Ölçe?i'nin Türkçe versiyonu olan **BATHS-T** Ölçe?i, bireylerin **Üçüncü El Sigara Duman?** (THS) olarak tan?mlanan çevresel tütün kal?nt?lar?na yönelik alg?lar?n?, risk de?erlendirmelerini ve inançlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? olan orijinal ölçe?in kültürel uyarlamas?d?r. Bu ölçek, özellikle THS'nin insan sa?l??? üzerindeki potansiyel etkileri ve çevresel yüzeylerdeki **kal?c?l???** hakk?ndaki bili?sel yap?lar? de?erlendirir. 2021 y?l?nda gerçekle?tirilen psikometrik çal??malar, 9 maddeden ve iki alt boyuttan olu?an bu arac?n Türkçe konu?an popülasyonlarda güvenilir ve geçerli sonuçlar verdi?ini do?rulam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Üçüncü El Sigara Duman?, THS, ?nançlar, Sa?l?k, Çevresel **Kal?c?l?k**, Psikometrik, Uyarlama.

Yazarlar

Dursun ÇADIRCI, Nilay K?l?nç TERZ?, Rüya TERZ?, Fatih Gökhan C?HAN.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin **Üçüncü El Sigara Duman?** (THS) maruziyetine ili?kin risk alg?lar?n? ve bu çevresel toksik kal?nt?lar hakk?ndaki bilgi düzeylerine dayanan **inan??lar?n?** sistematik olarak ölçmektir. Bu uyarlama çal??mas?, Türkiye popülasyonunda THS risk alg?s?n? ve buna ba?l? davran??sal e?ilimleri incelemek için kültürel olarak uygun ve güvenilir bir ara?t?rma arac? sa?lamay? amaçlam??t?r.

Elde edilen veriler, halk sa?l??? alan?nda THS fark?ndal???n? art?rmaya yönelik e?itim programlar?n?n ve müdahale stratejilerinin geli?tirilmesinde kritik öneme sahiptir. Ölçek, özellikle ebeveynler, sa?l?k profesyonelleri ve sigara içen bireyler gibi risk alt?ndaki gruplar?n inançlar?n? belirlemede kullan?labilir.

Yap?

BATHS-T Ölçe?i, **Üçüncü El Sigara Duman?** hakk?ndaki bili?sel ve alg?sal yap?lar? ölçmektedir. Bu yap?, tütün duman?n?n nesneler ve yüzeyler üzerinde b?rakt??? kimyasal kal?nt?lar?n (nikotin, kotinin vb.) potansiyel zarar?na dair sübjektif de?erlendirmeleri kapsar. Ölçek, inançlar? iki temel ve birbirinden ayr??an alt boyut alt?nda toplar:

Sa?l?k Alt Boyutu: THS'nin özellikle savunmas?z gruplar (çocuklar, ya?l?lar) üzerindeki sa?l?k

ARABPSYCHOLOGY.COM

risklerine dair inançlar.
Kal?c?l?k Alt Boyutu: THS kal?nt?lar?n?n çevrede uzun süre varl???n? sürdürme ve temizlikle kolayca giderilememe yetene?ine dair inançlar.

Geçerlik

BATHS ölçe?inin Türkçe versiyonunun geçerli?i, kapsaml? psikometrik analizlerle kan?tlanm??t?r. Çadirci ve arkada?lar? (2021) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve faktör yap?s?n?n orijinal versiyonla tutarl?l???n? sa?lam??t?r. Bu, ölçe?in Türkiye örnekleminde **Üçüncü El Sigara Duman?** inançlar?n? do?ru ve anlaml? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Elde edilen bulgular, ölçe?in kültürel adaptasyon sürecinin ba?ar?l? oldu?unu ve ölçülmek istenen psikolojik yap?y? Türk kültüründe de temsil etti?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Türkçe versiyonun güvenilirli?i, iç tutarl?l?k analizleri (Cronbach Alfa katsay?s?) kullan?larak sa?lanm??t?r. Çal??ma, BATHS-T'nin hem genel ölçek puan? hem de iki alt boyutu (Sa?l?k ve Kal?c?l?k) için yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu durum, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve tekrarlanan uygulamalarda istikrarl? sonuçlar verece?ini i?aret etmektedir. Böylece, ölçek psikometrik aç?dan sa?lam bir araç olarak kabul edilmi?tir.

Faktör Analizi

BATHS-T Ölçe?i, yap?sal olarak 9 maddeden ve iki temel alt boyuttan olu?maktad?r. Yap?lan faktör analizi, orijinal ölçe?in iki faktörlü yap?s?n?n Türkçe versiyonunda da do?ruland???n? göstermi?tir. Bu iki faktör ?unlard?r:

Sa?l?k Alt Boyutu (5 Madde): Bu alt boyut, tütün kal?nt?lar?n?n sa?l?k üzerindeki potansiyel zarar?na dair **inan??lar?** kapsamaktad?r. Yüksek puanlar, bireyin THS'nin ciddi bir sa?l?k riski olu?turdu?una dair güçlü inançlara sahip oldu?unu gösterir.
Kal?c?l?k Alt Boyutu (4 Madde): Bu alt boyut, **Üçüncü El Sigara Duman?** kal?nt?lar?n?n çevresel yüzeylerde (ev, araba, giysiler) ne kadar süreyle kald???na ve temizlenmesinin zorlu?una dair **inan??lar?** ölçer.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: 9 maddeden olu?an, 5 dereceli Likert Ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (BATHS-T), ?ngilizce (Orijinal BATHS)

Popülasyon Grubu: Sa?l?k alan?nda çal??anlar ve genel yeti?kin popülasyon.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle 18 ya? ve üstü).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, özellikle tütün kullan?m? konusunda fark?ndal?k yarat?lmas? hedeflenen ve **Üçüncü El Sigara Duman?** maruziyeti riski ta??yan ortamlarda (örne?in, çocuklu aileler) uygulanmak üzere tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireysel raporlama temelli anket metodolojisi kullan?larak uygulan?r. Yan?tlar, 1 (kesinlikle kat?lm?yorum) ile 5 (kesinlikle kat?l?yorum) aras?nda puanlanan 5'li Likert Ölçe?i format?ndad?r. Yüksek puanlar, THS hakk?ndaki inançlar?n daha güçlü oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Sigara B?rakma, Halk Sa?l???, Risk Alg?s?, Çevre Sa?l???, Geçerlik, Güvenirlik, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi Mevcut De?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: drdcadirci@harran.edu.tr (Sorumlu Yazar: Dursun ÇADIRCI)

Yaz??ma Adresi: Bilgi Mevcut De?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2021

?zinler ve Ücret: Kullan?m izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar (Dursun ÇADIRCI) ile ileti?ime geçilmesi veya orijinal yay?n (cejph.szu.cz) kontrol edilmelidir. Ölçe?in kullan?m? genellikle akademik ve klinik ara?t?rma amaçlar? için yay?nlanan makale ko?ullar?na tabidir.

Referanslar

Çadirci, D., Terzi, N. K., Terzi, R., & Cihan, F. G. (2021). Validity and reliability of Turkish version of Beliefs About Third-Hand Smoke Scale: BATHS-T. *Central European Journal of Public Health, 29*(1), 56-61. doi:10.21101/cejph.a6578.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Orijinal makaleye a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: cejph.szu.cz

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ucuncu-el-sigara-dumani-hakkindaki-inanislar-baths-t-olcegi-toad.pdf

Üçüncü El Sigara Duman? Hakk?ndaki ?nan??lar (BATHS-T) Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir. Ölçek maddelerinin tam metinleri, telif haklar? nedeniyle yaln?zca orijinal yay?n (Çadirci et al., 2021) üzerinden edinilebilir. A?a??da ölçe?in madde say?s? ve alt boyut yap?s? sunulmu?tur.

Ölçek toplam 9 maddeden olu?maktad?r.
Sa?l?k Alt Boyutu (5 Madde): Üçüncü el sigara duman? hakk?nda sa?l?kla ilgili inan??lar.
Kal?c?l?k Alt Boyutu (4 Madde): Üçüncü el sigara duman? hakk?nda çevrede kal?c?l???na dair inan??lar.

Derecelendirme: 5'li Likert Ölçe?i (1=kesinlikle kat?lm?yorum - 5=kesinlikle kat?l?yorum).

ARABPSYCHOLOGY.COM